

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Ondruszové a soudců JUDr. Jany Sedlářové a JUDr. Michala Mědílka ve věci

žalobce: **Lesy České republiky, s. p.** IČ 42196451
sídlem Přemyslova 1106/19, 500 08 Hradec Králové

za účasti
účastníka: **Římskokatolická farnost – prelatura Český Krumlov**, IČ 42396565
sídlem Horní 156, 381 01 Český Krumlov
zastoupený advokátem JUDr. Jakubem Křížem, Ph.D.
sídlem Na Podkovce 281/10, 147 00 Praha 4

o vydání věci, o nahrazení rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihočeský kraj ze dne 8.6.2016, č.j. 491133/2013/R3339/RR19795, o **odvolání žalobce** proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. července 2018, č.j. 11C 108/2016-178 ve znění opravného usnesení téhož soudu ze dne 31. ledna 2019, č.j. 11C 108/2016-205

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně ve znění opravného usnesení se ve výroku II. mění tak, že se účastníkovi nevydávají pozemky parc. č. 259/1 (správně parc. č. 259/47) v k. ú. Pořešín, parc. č. 1510/2 v k. ú. Zátes, parc. č. 1230/1, 1231/3, 1639/2, 1232/2, 1561/1, 1561/2, 1561/4 v k. ú. Křemže a dále pozemky parc. č. 1648/12 o výměře 87 811 m² a parc. č. 2268/3 o výměře 897 m² v k. ú. Křemže oddělené geometrickým plánem Vladimíra Řehoře č. 1698-25/2016, který je nedílnou součástí rozsudku soudu I. stupně a v uvedeném rozsahu se nahrazuje rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihočeský kraj ze dne 8.6.2016, č.j. 491133/2013/R3339/RR19795.
- II. Účastník je povinen zaplatit žalobci náklady řízení před soudem prvního stupně ve výši 4.200 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Účastník je povinen zaplatit žalobci náklady odvolacího řízení ve výši 2.600 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Soud prvního stupně rozsudkem v záhlaví označeným ve znění opravného usnesení nahradil rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihočeský kraj ze dne 8.6.2016, č.j. 491133/2013/R3339/RR19795 tak, že se účastníkovi nevydávají pozemky oddělené geometrickým plánem Vladimíra Řehoře č. 1698-25/2016, který je nedílnou součástí rozsudku, a to parc. č. 1648/8 o výměře 356 m², parc. č. 1648/11 o výměře 75 m², parc. č. 2268/2 o výměře 30 m², všechny v k. ú. Křemže (výrok I.). Žalobu, jíž se žalobce domáhal nahrazení rozhodnutí správního orgánu tak, že se účastníkovi nevydávají pozemky parc. č. 259/1 v k. ú. Pořešín, parc. č. 1510/2 v k. ú. Zátes, parc. č. 1230/1, 1231/3, 1639/2, 1232/2, 1561/1, 1561/2, 1561/4 v k. ú. Křemže a dále pozemky oddělené stejným geometrickým plánem č. 1698-25/2016 parc. č. 1648/12 a parc. č. 2268/3 v k. ú. Křemže, zamítl (výrok II.). Žalobci uložil povinnost zaplatit účastníkovi náklady řízení ve výši 17.466,34 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce účastníka (výrok III.).
2. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že ve vyhlášce Okresní správní komise v Kaplici ze dne 18. října 1945 vydané podle § 1 odst. 1 dekretu prezidenta republiky ze dne 20.7.1945 č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa, bylo označeno pod pořadovým č. 69 jako dotčený subjekt „Děkanství Krumlov“. Vyhláška byla vyvěšena 1.11.1946, sejmuta dne 16.11.1946, byla opatřena razítkem Místní správní komise Ličov a Okresní správní komise v Kaplici, dvěma nečitelnými podpisy u textu předseda okresní správní komise a jedním podpisem u razítka Místní správní komise Ličov. Nárokové pozemky byly ve vlastnictví Erzdechantei in Krumau (v českém jazyce Arciděkanství v Českém Krumlově), což bylo zapsáno v knihovně vložce č. 766 desk zemských. Podle rozhodnutí o sloučení církevních právnických osob je účastník právním nástupcem Erzdechantei in Krumau. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že předmětná vyhláška Okresní správní komise v Kaplici je v řízení jediným podstatným dokumentem konfiskaci přímo zmiňujícím. Soud ji tudíž přezkoumal v souladu s platnou judikaturou toliko z formálních hledisek, když její věcný přezkum (mj. i otázka důvodnosti tohoto postupu vůči právnímu předchůdci účastníka řízení) je vyloučen. Soud prvního stupně měl za to, že žalobce neprokázal, že konfiskační vyhláška byla adresována právě Erzdechantei in Krumau za situace, že historicky bylo slovo „Erzdechantei“ součástí názvů několika dalších samostatných církevních právnických osob, které disponovaly vlastním nemovitým majetkem. Označení adresáta vyhlášky „Děkanství“ se v těchto souvislostech jeví nedostatečným, neodpovídá oficiálnímu označení žádného z právních předchůdců účastníka řízení a ani osobám známým místních poměrů v dané době z vyhlášky nemohlo být zřejmé, vůči kterému či kterým z právnických osob nesoucích ve svém názvu výraz „Erzdechantei“, česky „Arciděkanství“, byla namířena. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že

majetek právního předchůdce účastníka uvedený pod výrokem II. rozsudku konfiskací podle dekretu č. 12/1945 Sb. postižen nebyl, proto žalobu jako nedůvodnou podle § 250i o.s.ř. zamítl, když měl za to, že všechny podmínky pro vydání předmětných pozemků účastníkovi podle zák. č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi (dále jen „zákon o majetkovém vyrovnání“) byly splněny. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 142 odst. 2 o.s.ř.

3. Proti výroku II. a III. rozsudku podal žalobce včasné odvolání, v němž zejména nesouhlasil s tím, že by konfiskační vyhláška obsahovala neurčité označení církevní osoby. Dle jeho názoru konfiskační vyhláška má všechny náležitosti stanovené procesním předpisem a označení subjektu „Děkanství Krumlov“ je určité, i když zcela nekoresponduje s názvem uvedeným v knihovní vložce č. 766 zemských desk pro k. ú. Český Krumlov „Erzdechantei in Krumau“ (v překladu Arciděkanství v Krumlově). Podle názoru žalobce, se jedná o tentýž subjekt označený v konfiskační vyhlášce č. 120 pod bodem 69. Nadto uvedl, že se soud prvního stupně nezabýval v zákoně zakotvenou překážkou dle § 8 odst. 1 písm. h) zákona o majetkovém vyrovnání. Žalobce navrhl, aby odvolací soud výrok II. rozsudku změnil tak, že se nahrazuje rozhodnutí správního orgánu a předmětné pozemky se účastníkovi nevydávají.
4. Účastník ve vyjádření k odvolání považoval napadený rozsudek za věcně správný a navrhl jeho potvrzení. Uvedl, že v řízení bylo prokázáno, že předmětné pozemky nebyly konfiskovány podle dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa s tím, že účastník v řízení před soudem prvního stupně uvedl celou řadu důvodů, proč předmětné pozemky nemohl právní předchůdce účastníka pozbyt a předložil soubor důkazů svědčících o postupu podle zák. č. 142/1947 Sb., o revizi první pozemkové reformy, tedy o existenci skutečností vedoucích k majetkové křivdě podle § 5 zákona o majetkovém vyrovnání. Pro každou z historických církevních osob Krumauer Erzdechantei Pfründe, Prälatur in Krummau a/M., Römisch katolische Kirche zu Set. Veit byla vedena samostatná knihovní vložka a každá byla nadána právní subjektivitou. V doplňujícím podání pak zejména poukazoval na neurčitost konfiskační vyhlášky v označení osoby; vyhlášku považoval za nicotnou, protože dekret prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. se mohl vztahovat výhradně na fyzické osoby a nikoli osoby právnické s tím, že věcně příslušným orgánem pro vydání konfiskačního správního aktu, jímž by bylo rozhodnuto, že se majetek právního předchůdce účastníka konfiskuje, byl jen zemský národní výbor (případně ministerstvo zemědělství v dohodě s ministerstvem vnitra) a správní akt vydaný absolutně věcně nepřislušným správním orgánem je nicotný. Zpochybňoval také řádné doručení konfiskační vyhlášky. Poukazoval na listiny svědčící o tom, že majetek právního předchůdce účastníka byl předmětem řízení podle zákona č. 142/1947 Sb., o revizi první pozemkové reformy a z těchto správních rozhodnutí by soud měl vycházet. Nadto zdůraznil, že církevní majetek byl vyloučen z konfiskace, o čemž svědčí stanoviska různých správních orgánů. Nesouhlasil také s názorem žalobce, že vy v dané věci byl dán výlukový důvod podle § 8 odst. 1 písm. h) zákona o majetkovém vyrovnání.
5. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu napadeném odvoláním a řízení, které předcházelo jeho vydání, podle § 212 a § 212a o.s.ř., přihlédl k odvolání žalobce a k vyjádření účastníka a po zopakování dokazování dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.
6. Zákon o majetkovém vyrovnání (§ 1) upravuje zmírnění některých majetkových křivd, které byly spáchány komunistickým režimem církvím a náboženským společnostem, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona státem registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi podle jiného právního předpisu (dále jen „registrované církve a náboženské společnosti“), v období od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 (dále jen „rozhodné období“) a vypořádání majetkových vztahů mezi státem a registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi.

7. Podle § 2 písm. a) zákona o majetkovém vyrovnání se pro účely tohoto zákona rozumí původním majetkem registrovaných církví a náboženských společností věci, majetková práva a jiné majetkové hodnoty, včetně spoluvlastnických podílů a součástí a příslušenství věcí, které byly alespoň část rozhodného období ve vlastnictví nebo které příslušely registrovaným církvím a náboženským společnostem, právníckým osobám zřízeným nebo založeným jako součásti registrovaných církví a náboženských společností, Náboženské matici nebo dalším právníckým osobám zřízeným nebo založeným za účelem podpory činnosti registrovaných církví a náboženských společností k duchovním, pastoračním, charitativním, zdravotnickým, vzdělávacím nebo administrativním účelům, nebo jejich právním předchůdcům.
8. Dekret prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa, stanovil v § 1 odst. 1, že se s okamžitou platností a bez náhrady konfiskuje pro účely pozemkové reformy zemědělský majetek, jenž je ve vlastnictví:
 - a) všech osob německé a maďarské národnosti bez ohledu na státní příslušnost,
 - b) zrádců a nepřátel republiky jakékoliv národnosti a státní příslušnosti, projevivších toto nepřátelství zejména za krize a války v letech 1938 až 1945,
 - c) akciových a jiných společností a korporací, jejichž správa úmyslně a záměrně sloužila německému vedení války nebo fašistickým a nacistickým účelům.
9. Podle § 1 odst. 2 dekretu osobám německé a maďarské národnosti, které se aktivně zúčastnily boje za zachování celistvosti a osvobození Československé republiky, se zemědělský majetek podle odstavce 1 nekonfiskuje. V odstavci 3 bylo stanoveno, že o tom, lze-li připustit výjimku podle odstavce 2, rozhodne na návrh příslušné rolnické komise příslušný okresní národní výbor. Pochybné případy předloží okresní národní výbor zemskému národnímu výboru, který je se svým dobrozdáním postoupí ke konečnému rozhodnutí ministerstvu zemědělství, které rozhodne v dohodě s ministrem vnitra.
10. Ustanovení § 3 odst. 1 dekretu definovalo, koho je třeba považovat za zrádce a nepřátele československé republiky; podle odst. 2 téhož ustanovení o tom, zda fyzická nebo právnícká osoba spadá pod ustanovení odstavce 1, písm. a), b), rozhodoval zemský národní výbor, v jehož obvodě dotčená nemovitost leží, podle návrhu příslušného okresního národního výboru. Pochybné případy pak měl předložit zemský národní výbor ke konečnému rozhodnutí ministerstvu zemědělství, které rozhodovalo v dohodě s ministerstvem vnitra.
11. Podle § 6 vládního nařízení č. 8/1928 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správní řízení), účinného od 1.7.1928 do 30.6.1955, je-li dána příslušnost politických úřadů a není-li však určeno, který z nich je věcně příslušný, jsou v první stolici příslušné okresní úřady, v druhé stolici zemské úřady.
12. Dekretem prezidenta republiky ze dne 4.12.1944, č. 18 Úř. věst. čsl., o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění ve spojení s vyhláškou ministra vnitra č. 43/1945 Sb. (která byla účinná od 24.8.1945 do 8.3.1954) byly na území Československé republiky osvobozené od nepřítele ustaveny prozatímní orgány veřejné správy, a to místní, okresní a zemské národní výbory (čl. 1 dekretu). V článku 4 dekretu bylo uvedeno, že pro správu obcí a okresů s většinou obyvatelstva státně nespolehlivého se jmenují podle platného práva komisaři popřípadě komise správní, k nimž se mohou podle místních poměrů přibrat ke spolupráci zástupci státně spolehlivého obyvatelstva.
13. Podle § 33 odst. 1, 2 vládního nařízení č. 8/1928 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správní řízení) osobám, jejichž pobyt přes konané šetření není znám, nebo osobám, které nejsou úřadu známy, může být doručeno, není-li ustanoven zástupce, zmocněnec nebo opatrovník, veřejnou vyhláškou na úřední tabuli a doručení platí za vykonané, není-li ve správních předpisech jinak ustanoveno, když od vyhlášení na úřední tabuli příslušného úřadu

uplynulo patnáct dnů, nebyla-li ve vyhlášce stanovena lhůta delší. Úřad může vyhlášku vyhlásit také v obci veřejným vyvěšením a jinak způsobem v místě obvyklým.

14. Podstatou odvolání žalobce je námitka, že na základě dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. došlo ke konfiskaci majetku právního předchůdce účastníka Erzdechantei in Krumau (Arciděkanství v Krumlově), a to prostřednictvím vyhlášky Okresní správní komise v Kaplici ze dne 18.10.1945, jež byla vydána podle § 1 odst. 1 písm. a) citovaného dekretu, když pod pořadovým číslem 69 byla uvedena osoba označená jako „Děkanství Krumlov“. Bylo tedy třeba vyřešit otázku, zda tuto osobu lze ztotožnit s právním předchůdcem účastníka Erzdechantei in Krumau. Skutečnost, že účastník je právním nástupcem Erzdechantei in Krumau nebyla mezi účastníky řízení spornou, proto z ní odvolací soud vychází. Odvolací soud – na rozdíl od soudu prvního stupně – považuje označení Děkanství Krumlov za dostatečně určité a tudíž způsobilé přivodit důsledky konfiskačního aktu – vyhlášky Okresní správní komise v Kaplici ze dne 18. 10. 1945.
15. Odvolací soud se neztotožňuje s názorem soudu prvního stupně, že název Děkanství či Arciděkanství v Krumlově (v německém překladu Erzdechantei in Krumau) je zaměnitelné s jinými církevními subjekty (právními předchůdci účastníka), které rovněž obsahují ve svém názvu slovo „Erzdechantei“. Erzdechantei in Krumau (Arciděkanství v Krumlově) není možné zaměnit za Krumauer Erzdechantei Pfründe (Krumlovské arciděkanské beneficium neboli obročí) či za Römisch katolische Erzdechantei Kirche zu Set. Veit (Římskokatolický arciděkanský kostel u Sv. Víta). Jednalo se o tři zcela odlišné samostatné církevní subjekty („Děkanství“, „Beneficium“, „Kostel“), přičemž jmění zádušní (tj. majetek kostela) sloužilo k udržování budovy kostela a hrazení bohoslužebných výdajů a jmění obroční bylo určeno k obživě duchovenstva. Další právní předchůdce účastníka Prälatur in Krummau a/M ve svém názvu slovo „Erzdechantei“ nemá.
16. Dlužno dodat, že neurčitost v označení právního předchůdce účastníka spočívající v absenci údaje „Erz“ neboli „Arci“ nemůže být dána, když tato předpona pouze vyjadřuje zesílení nebo stupňování významu druhé části slova. Děkanství, resp. vikariát, je v římskokatolické církvi územní jednotka menší než diecéze a větší než farnost, přičemž obvykle sestává z několika farností. Děkanství bylo v Království zemí Koruny české okolo roku 1631 nahrazeno na českém území tzv. vikariáty, přičemž na Moravě zůstaly děkanáty pojmově zachovány; název „děkanát“ tedy již nebyl na českém území vůbec užíván. Z tohoto pohledu je třeba na osobu označenou ve vyhlášce Okresní správní komise v Kaplici ze dne 18.10.1945, č.j. 120, nahlížet. Děkanství lze označit za svého druhu „vyšší samosprávný celek“, přičemž absence předpony „arci“ nijak nerelativizuje (nemůže nezpochybnit) skutečnost, že vyhláškou Okresní správní komise v Kaplici ze dne 18.10.1945, č.j. 120, byl míněn právě tento subjekt, byť vzhledem k výše uvedenému historickému vývoji názvu „děkanství“ by mělo být správně uvedeno „Vikariát Krumlov“. Vikariát českokrumlovský je součástí biskupství českobudějovického, v jehož rámci působí vícero farností (srov. <http://katalog.bcb.cz/Katalog/Vikariaty/Cesky-Krumlov>), přičemž akt konfiskace ve vztahu vůči Děkanství (Český) Krumlov dopadl na všechny farnosti tohoto děkanátu (vikariátu). Jistě nelze uvažovat o tom, že by úmyslem příslušných orgánů bylo konfiskovat pouze budovu, tedy děkanství.
17. Obecně platí, že soud není v občanskoprávním řízení oprávněn přezkoumávat správnost příslušného správního aktu, což platí i pro „restituční“ řízení. Byl-li správní akt vydán v mezích pravomoci příslušného správního orgánu (a nejedná-li se tak o nicotný správní akt vydaný tzv. absolutně věcně nepřislušným správním orgánem), není soud mimo rámec správního soudnictví oprávněn zkoumat věcnou správnost správního aktu (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26.11.1997, sp. zn. 2Cdon 1393/97, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17.12.1998, sp. zn. 3Cdon 1091/96, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.11.2000, sp. zn. 26Cdo 2716/2000). V tomto smyslu dále platí, že ani vada řízení spočívající v tom, že správní akt vydal v prvním stupni správní orgán, jemuž by jinak příslušelo rozhodovat o věci jako odvolacímu orgánu v systému plné apelace, nezpůsobuje nicotnost aktu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17.12.1998, sp. zn. 3Cdon 1091/96).

18. Pouze došlo-li k vydání správního aktu v rozhodném období, tj. od 25. 2.1948 do 1.1.1990, byť by byl vydán na základě dekretu prezidenta republiky z r. 1945, je soud povinen zabývat se zkoumáním, zda tento správní akt byl vydán v souladu s tehdy platnými právními předpisy, resp. zda se nejednalo o zneužití platné právní úpravy v rozhodném období (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 20.2.1997, sp. zn. III. ÚS 225/96).
19. O takový případ se však v dané věci nejedná. Vyhláška Okresní správní komise v Kaplici byla vydána podle § 1 odst. 1 písm. a) dekretu č. 12/1945 Sb. dne 18.10.1945. Okresní správní komise byla příslušným orgánem k vydání takové vyhlášky (srov. čl. 1 a čl. 4 dekretu prezidenta republiky ze dne 4.12.1944, č. 18 Úř. věst. čsl. a § 6 vládního nařízení č. 8/1928 Sb.), přičemž vydána byla před rozhodným obdobím uvedeným v zákoně o majetkovém vyrovnání.
20. Právní předchůdce účastníka byl označen (považován) za osobu německé národnosti, byť se jednalo o osobu právnickou. Námitka účastníka, že podle uvedeného ustanovení dekretu prezidenta republiky nebylo možno konfiskovat majetek osob právnických bez určení, že se jedná o osoby s protistátní činností, či že konfiskaci nepodléhal církevní majetek jako takový, směřuje právě k věcnému přezkumu správnosti shora uvedené vyhlášky, jenž je v dané věci vyloučen. Dlužno dodat, že potřeba rozhodnout podle § 3 odst. 2 dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. zemským národním výborem mohla vyplynout pouze v případě pochybností, zda daná osoba je či není zrádcem nebo nepřítelem Československé republiky podle § 1 odst. 1 písm. b) dekretu, kdežto předmětná vyhláška definovala jen osoby podle § 1 odst. 1 písm. a) dekretu.
21. Shora uvedené závěry o nepřipustnosti přezkoumávání postupu správních orgánů při vydání správních aktů před 25.2.1948 platí i ve vztahu k posuzování tehdejších podmínek pro konkrétní způsob doručování správního aktu (srov. obdobně nálezy Ústavního soudu ze dne 25.3.1997, sp. zn. I. ÚS 194/96).
22. Ustanovení § 33 odst. 1 vládního nařízení č. 8/1928 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů, umožňovalo za splnění určitých podmínek doručení rozhodnutí veřejnou vyhláškou. Lze proto uzavřít, že doručení vyhlášky Okresní správní komise v Kaplici veřejnou vyhláškou bylo dle tehdejších právních předpisů přípustné, přičemž posuzováním konkrétních podmínek pro tento způsob doručování v případě předmětné vyhlášky by byla prolomena zásada nepřipustnosti přezkoumávání správnosti postupu správních orgánů před 25.2.1948.
23. K otázce účinků konfiskace bylo vydáno stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 1.11.2005, sp. zn. Pl. ÚS-St. 21/05, v němž Ústavní soud vyslovil právní názor, že ve věcech konfiskace podle dekretu č. 12/1945 Sb. zpravidla docházelo ke konfiskaci přímo ze zákona bez správního řízení, byl-li vlastník věci již jako osoba, jejíž majetek konfiskaci podléhal, ze strany státních orgánů označen (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 24.6.2003, sp. zn. II. ÚS 155/03) a jestliže on sám nenavrhoval, aby bylo ve správním řízení rozhodnuto jinak, nebo vydání takového deklaratorního rozhodnutí neuznal za potřebné sám správní úřad.
24. Významné tak je pouze to, že ke konfiskaci skutečně došlo a tato skutečnost byla deklarována vyhláškou Okresní správní komise v Kaplici ze dne 18.10.1945 (k tomu srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 25.3.1997, sp. zn. I. ÚS 194/96). V takovém případě dochází k přechodu vlastnictví ke konfiskovanému majetku na stát ex lege a bez náhrady ke dni 23.6.1945, tj. ke dni nabytí účinnosti dekretu č. 12/1945 Sb. (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 13.6.2000, sp. zn. I. ÚS 129/99).
25. Vyhláška Okresní správní komise v Kaplici sice nijak nespecifikuje konfiskovaný majetek ve vztahu k předmětu tohoto řízení, avšak již v minulosti dospěla právní praxe k závěru, že jestliže došlo k vydání rozhodnutí podle dekretu č. 12/1945 Sb., tedy že právní předchůdce oprávněné osoby byl z hlediska citovaného dekretu „kategorizován“, je nepochybné, že v takovém případě nastávají účinky přechodu konfiskovaného majetku ex lege k veškerému majetku této osoby (srov. usnesení

Ústavního soudu ze dne 10.11.1994, sp. zn. IV. ÚS 89/94). Po převzetí majetku státem na základě konfiskace dle dekretu č. 12/1945 Sb. již účastníkovi nemohla být způsobena žádná majetková křivda, a nebylo nutné, aby podle tehdejší právní úpravy bylo nutno činit rozhodnutí cestou vyhlášek okresních národních výborů (okresních správních komisí) o konkretizaci konfiskovaného majetku. Na účastníka je tedy třeba hledět jako na nevlastníka předmětných pozemků, jinými slovy jako na osobu, jež vlastnické právo k těmto pozemkům pozbyla v důsledku konfiskace dekretem prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., a z tohoto důvodu není účastník osobou oprávněnou ve smyslu § 3 zákona o majetkovém vyrovnání.

26. Lze tudíž uzavřít, že zemědělský majetek právního předchůdce účastníka, který je předmětem tohoto řízení, není původním církevním majetkem ve smyslu § 2 písm. a) zákona o majetkovém vyrovnání, neboť právní předchůdce účastníka pozbyl tento majetek před datem 25.2.1948 a v rozhodném období předmětné pozemky nevlastnil, a to aniž by byla potřebná intabulace.
27. Jestliže právní předchůdce účastníka pozbyl vlastnické právo k předmětným pozemkům před 25.2.1948, jsou již bez významu jakékoliv další nakládání s tímto majetkem včetně rozhodnutí správních orgánů vydaných podle zákona o revizi první pozemkové reformy, neboť jejich účinkem mohlo být pouze to, že se vztahovaly k majetku, který již právnímu předchůdci účastníka v té době nepatřil. Důvody tohoto postupu státu lze spatřovat pouze v okolnostech historicko-politických, zejm. pro případ, že by postup podle dekretu prezidenta republiky neobstál. Jak však uvedeno výše, v poměrech restitučního řízení již nelze správnost postupu státu (správního orgánu) učiněného před 25.2.1948 nikterak posuzovat (srov. též např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3.4.2018, sp. zn. 28Cdo 458/2018).
28. Jestliže účastník (resp. právní předchůdce účastníka) nevlastnil nárokované pozemky v rozhodném období od 25.2.1948 do 1.1.1990, pak se na něj nevztahuje zákon o majetkovém vyrovnání a je proto nadbytečné se zabývat výlukovým důvodem podle § 8 odst. 1 písm. h) zákona o majetkovém vyrovnání, jak bylo namítáno v odvolání.
29. Odvolací soud vzhledem k výše uvedeným argumentům shledal, že soud prvního stupně pochybil, pokud žalobu o nahrazení rozhodnutí správního orgánu a nevydání zemědělských pozemků účastníkovi uvedených pod výrokem II. rozsudku zamítl, a proto napadený rozsudek podle § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. změnil tak, že předmětné pozemky účastníkovi nevydal a tímto svým rozsudkem příslušné rozhodnutí správního orgánu nahradil.
30. Vzhledem k tomu, že odvolací soud napadený rozsudek změnil, bylo třeba nově rozhodnout o nákladech řízení před soudem prvního stupně v souladu s § 224 odst. 2 o.s.ř. O náhradě rozhodl podle úspěchu ve věci dle § 142 odst. 1 o.s.ř. a úspěšnému žalobci přiznal náhradu nákladů řízení ve výši 4.200 Kč, tj. 4 paušální náhrady po 300 Kč podle vyhlášky č. 254/2015 Sb. za žalobu, účast na 2 jednání před soudem a jedné přípravy účasti na jednání a 3.000 Kč za zaplacený soudní poplatek.
31. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto souladu s § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. tak, že úspěšnému žalobci byla přiznána náhrada nákladů řízení ve výši 2.600 Kč spočívající v náhradě hotových výdajů za dva úkony dle vyhlášky č. 254/2015 Sb., a to za odvolání a účast na jednání odvolacího soudu, a v náhradě za zaplacený soudní poplatek za odvolání ve výši 2.000 Kč.
32. Náklady řízení je účastník povinen zaplatit žalobci do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 160 odst. 1 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, jestliže Nejvyšší soud jako soud dovolací dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Dovolání lze podat do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně.

Praha 3. prosince 2020

JUDr. Irena Ondruszová, v.r.
předsedkyně senátu